બોચાસણવાસી શ્રી અક્ષરપુરુષોત્તમ સ્વામિનારાયણ સંસ્થા, સત્સંગ શિક્ષણ પરીક્ષા

કુલ ગુણ - ૧૦૦

ઉકેલપત્ર : સત્સંગ પ્રારંભ

(સમય : સવારે ૯ થી ૧૨) (રવિવાર, ૧ માર્ચ, ૨૦૧૫)

નોંધ :- (૧) આપેલ આવૃત્તિ પ્રમાણેના પુસ્તકના જવાબ જ માન્ય રાખવા. તે સિવાયની આવૃત્તિના જવાબ માન્ય ન રાખવા.
(૨) જમણી બાજુએ આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નના ગુણાંક દર્શાવે છે.
(૩) જમણી બાજુએ પ્રશ્નની બાજુમાં કૌંસમાં આપેલા અંકો જે તે પ્રશ્નના જવાબના પાઠ/પાના નંબર દર્શાવે છે.

☞ અગત્યની સૂચના ☜

પ્રશ્નપત્રમાં દરેક પેટા પ્રશ્નની જમણી બાજુ દર્શાવેલ ખાનામાં, લખેલા ગુણની પછીના ખાલી ખાનામાં (ગુણ : ૧ |) પરીક્ષાર્થીને આપેલ ગુણ લખવાના છે. જો પ્રશ્નનો જવાબ ખોટો હોય તો તે ખાનામાં '૦' (આંકડામાં શૂન્ય) લખવું. ખરાં (✔) કે ખોટાં (✗) ની નિશાની દરેક પેટા પ્રશ્નની ડાબી બાજુની ખાલી જગ્યામાં જ - પ્રશ્ન શરૂ થાય તે પહેલાં જ કરવી.

☞ વિશેષ નોંધ ☜

આપ જ્યારે પેપર તપાસો ત્યારે જ્યારે લાંબા જવાબોમાં દા. ત. ટૂંકનોંધ, પાંચ મુદ્દાના વાક્યો, કારણો વગેરે પ્રશ્નોમાં આપ જ્યારે ફાળવેલા ગુણ કરતાં ઓછા ગુણ આપતાં હોવ ત્યારે પરીક્ષાર્થીએ કયો મુદ્દો નથી લખ્યો જેના તમે ગુણ કાપ્યા છે. તેની તમે ટૂંકમાં ડાબી બાજુ ઉપર નોંધ લખો. દા.ત. માર્ચ-૨૦૧૩માં પ્રવેશ-૧ માં 'જોબનપગીનું પરિવર્તન' ટૂંકનોંધ પૂછાઈ હતી. જેમાં જોબનપગી પ્રાર્થના કરતાં પોતાના દોષનું વર્ણન કરતાં કહે છે. 'પ્રભુ ! હું કુળહીન, કુટિલ, કુપાત્ર, બુદ્ધિહીન છું. મેં આપને ન ઓળખ્યા. દીનબંધુ ! દયા કરો. મારું મહાપાપ મટાડો.' આ મુદ્દો પરીક્ષાર્થીએ નથી લખ્યો તો બાજુમાં તમે લખી શકો કે 'પોતાના દોષ કહે છે.' આટલું જ લખવાનું છે અને તમે ગુણ ઓછા આપી શકો છો એટલે કે ફાળવેલ ગુણ કરતાં ઓછા ગુણ આપતાં પહેલાં બાજુમાં કયો મુદ્દો નથી તેની ટૂંકમાં નોંધ લખવી જરૂરી છે.

(વિભાગ - ૧ ઘનશ્યામ ચરિત્ર, પચીસમી આવૃત્તિ - ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૩)

પ્ર.૧ નીચે આપેલાં અવતરણો કોણ, કોને અને ક્યારે કહે છે તે લખો. (કુલ ગુણ : ૯)

☞ નોંધ : - કોણ કહે છે ૧ ગુણ, કોને કહે છે ૧ ગુણ, ક્યારે કહે છે ૧ ગુણ.

૧. "આમ બેસી શું રહ્યો છે ? હજામત પૂરી કર." (૧૦/૧૫-૧૬)

➪ ભક્તિમાતા - અમઈ વાળંદને

➪ અડધી હજામતે ઘનશ્યામ ભક્તિમાતાના ખોળામાં બેઠેલા સૌને દેખાય પણ વાળંદને દેખાતા ન હતા. તેથી અસ્ત્રો તેના હાથમાં સ્થિર થઈ જાય છે. ત્યારે કહે છે.

૨. "આ તો ઘનશ્યામનો પ્રતાપ છે." (૨૪/૪૨)

➪ ભક્તિમાતા - વસંતાબાઈને

➪ ઘનશ્યામને ચાલવાની ઈચ્છા ન હોવાથી ઈચ્છારામનો ભાર વધારી દે છે. તેથી વસંતાબાઈ તેડેલા ઈચ્છારામને નીચે મૂકીને ભક્તિમાતાને કહેવા લાગ્યા કે ઈચ્છારામનો ભાર આટલો બધો કેમ વધી ગયો ? ત્યારે કહે છે.

૩. "માટે અમે ઝાડ પરથી ઊતરી શકતા નથી." (૩૯/૭૦)

➪ ચોરો - ધર્મપિતાને

➪ ફણસ ચોરવા આવેલા ચોરો ફણસ તોડવા ગયા ગયા કે તરત જ બન્ને ચોરોના હાથ ફણસ સાથે ચોંટી ગયા. ઘનશ્યામ અને ધર્મપિતા ત્યાં આવે છે. ત્યારે માફી માગતાં ચોરો ધર્મપિતાને કહે છે.

પ્ર.૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. (કુલ ગુણ : ૪)

નોંધ :- અડધા સાચા જવાબનાં ગુણ આપવા નહિ.

૧. બાળ પ્રભુનું નામ કોણે પાડ્યું ? (૪/૭)

જ. બાળ પ્રભુનું નામ માર્કંડેય મુનિએ પાડ્યું.

૨. ઘનશ્યામે ગૃહત્યાગ વખતે શરીર પર શું પહેર્યું હતું ? (૪૫/૮૧)

જ. ઘનશ્યામે ગૃહત્યાગ વખતે શરીર પર એક નાનું વસ્ત્ર કૌપીન પહેરી હતી.

૩. વાંદરાઓથી ઘનશ્યામને બચાવવા ધર્મદેવ ક્યાં શું લેવા ગયા ? (૧૬/૨૪)

જ. વાંદરાઓથી ઘનશ્યામને બચાવવા ધર્મદેવ ઘરમાં લાકડી લેવા ગયા.

૪. ઘનશ્યામના દાંતની ઢગલીનું શું થયું ? (૨૭/૪૭)

જ. ઘનશ્યામના દાંતની ઢગલીના મોતી થયા.

પ્ર.૩ નીચે આપેલાં ખોટાં વાક્યોને મથાળાના સંદર્ભમાં સાચાં લખો. (કુલ ગુણ : ૪)

☞ નોંધ :- સંપૂર્ણ સાચું વાક્ય લખ્યું હશે તો જ ગુણ પ્રાપ્ત થશે. અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. સિદ્ધિઓ પ્રભુની સેવામાં : પ્રભુને એક મામી હતાં. તેમનું નામ લક્ષ્મીબાઈ. એક દિવસ સવારે તેમણે ભક્તિમાતાને પૂછ્યું : 'આજે શું રસોઈ કરું ?' (૮/૧૧)

૨. ઘનશ્યામનો જન્મ : સંવત ૧૮૩૭ના ચૈત્ર સુદ નવમીનો દિવસ સોમવાર, તા. ૩-૪-૧૭૮૧ અને રાતના દસ વાગ્યાનો સમય છે. (૧/૧)

૩. લક્ષ્મીબાઈને ચમત્કાર : છાનામાના ઘરમાં દાખલ થઈને શીકામાંથી માટલી ઉતારે. માટલીમાંથી જે કાંઈ દૂધ, દહીં કે માખણ મળે તેની ઉજાણી કરી જાય. (૩૦/૫૩)

૪. એક સાથે અનેક મંદિરે દર્શન : રસ્તામાં મંદિરો ઘણાં આવે. તેથી એક મંદિરમાં રામપ્રતાપભાઈ સહેજ દર્શન કરવા ગયા, તો અહીં પણ તેમણે ઘનશ્યામને રામકથામાં બેઠેલા જોયા. (૧૯/૩૦)

પ્ર.૪ નીચેના આપેલાં પ્રસંગોમાંથી કોઈ પણ એક પ્રસંગના ફક્ત મુખ્ય પાંચ મુદ્દા (વાક્યના સ્વરૂપમાં) લખો. (વર્ણન કરવાનું નથી) (કુલ ગુણ : ૫)

☞ નોંધ :- આ પ્રમાણે જ વાક્ય લખ્યાં હોય તેવું જરૂરી નથી. પરીક્ષાર્થીઓએ પોતાની રીતે મુખ્ય પાંચ વાક્યો લખ્યાં હોય અને પ્રસંગ પૂર્ણ થતો હોય તો ગુણ આપવા જ.

૧. પુત્રની પરીક્ષા. (૫/૭-૮)

૧. ધર્મદેવને એક વખત પુત્રની પરીક્ષા લેવાનું મન થયું.

૨. ભકિતમાતા પાસે બાજોઠ મંગાવી તેના પર રેશમી વસ્ત્ર પાથરી એક પુસ્તક, એક સોનામહોર અને એક નાની તલવાર મૂકી.

૩. આ ત્રણ વસ્તુઓ મૂકીને તેઓ જોવા લાગ્યા કે પ્રભુ કઈ વસ્તુ ઉપાડે છે ?

૪. પારણામાંથી ઊતરી ઘનશ્યામે બાજોઠ પર મૂકેલું પુસ્તક હાથમાં ઉપાડી લીધું.

૫. આ જોઇને ધર્મપિતા તેમજ ભક્તિમાતાને ખાતરી થઈ કે ચોક્કસ આ પુત્ર ભણી ગણીને વિદ્વાન થશે.

૨. ટાઢે પાણીએ બળિયા ગયા. (૧૨/૧૮-૧૯)

૧. સખત ગરમીમાં ઘનશ્યામને તાવ આવેલો જોઈ ચંદા માસીએ કહ્યું, 'ઘનશ્યામને બળિયા નીકળ્યા છે, માટે સુવાડી દો.'

૨. મામી લક્ષ્મીબાઈએ કહ્યું, 'વીસ દિવસ સુધી બહાર જવા દેતાં નહિ. નાહવા-ધોવા દેતાં નહિ. શરીરે પાણી પણ અડાડશો નહિ.'

૩. ઘનશ્યામે કહ્યું, 'આપણે બ્રાહ્મણ છીએ એટલે નાહવું તો પડે જ.' ઠંડા પાણીથી નાહીશ એટલે બળિયા મટી જશે અને તાવ પણ ઊતરી જશે.

૪. ઘનશ્યામના વચનમાં વિશ્વાસ રાખી ભક્તિમાતા એ ઘનશ્યામને ઠંડા પાણીએ નવડાવતા બળિયા મટી ગયા અને તાવ પણ ઊતરી ગયો.

૫. ઘનશ્યામની આ લીલા જોઈ ચંદામાસી અને લક્ષ્મીબાઈને થયું કે નક્કી આ બાળક ભગવાન જ છે. માટે એ ઘનશ્યામને પ્રણામ કરી ઘેર ગયા.

૩. પાણી ઉપર ચાલ્યા. (૩૮/૬૭-૬૯)

૧. ઘનશ્યામ ઈચ્છારામ અને બાળમિત્રો સાથે છપૈયાની સીમમાં આવેલા મીન સરોવરમાં નાહીને સાંજ સુધી આમલી-પીપળી રમ્યા.

૨. એવામાં વીજળીના ગડગડાટ સાથે મુશળધાર વરસાદ પડતાં ચારેકોર જળબંબાકાર થતાં વેણી, માધવ અને પ્રાગને ઘરે કેમ પહોંચીશું તેની ચિંતા થવા લાગી.

૩. ઈચ્છારામે ઘનશ્યામને કહ્યું : 'આ પાણીમાં આપણે ઘરે કેમ જઈશું ? હું તો પાણીમાં ચાલું તો ડૂબી જ જાઉં ને !.'

૪. સૌ પ્રથમ ઘનશ્યામ ઝાડ ઉપરથી નીચે ઉતરી બધાને નીચે ઉતારી પોતાની ધોતી ઈચ્છારામને પકડાવી એમ એકબીજાની ધોતી પકડી સૌ ચાલ્યા.

૫. પાણી આવતાં જ ઘનશ્યામની સાથે સૌ બાળકો પાણીથી અધ્ધર થઈ ગયા અને કોઈ બાળકની ઉપર વરસાદ પણ ન પડે. આ દૃશ્ય ધર્મદેવ-ભક્તિમાતા અને બાળકોના માતાપિતાએ પણ જોતાં સૌએ ઘનશ્યામને ભગવાન જાણી નમસ્કાર કર્યા.

પ્ર.૫ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✔) નિશાની કરો.(કુલ ગુણ : ૮)

☞ નોંધ :- એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. ફક્ત તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

૧. ૧ (૨૬/૪૫) ૨. ૩, ૪ (૩/૫-૬) ૩. ૨ (૬/૧૦) ૪. ૪ (૪૫/૮૦)

પ્ર.૬ નીચે આપેલાં વાક્યોનાં કારણો જણાવો. (બે થી ત્રણ લીટીમાં જ) (કુલ ગુણ : ૬)

૧. વ્રજવિહારી બ્રાહ્મણને ઘનશ્યામે દેખતો કર્યો. (૪૧/૭૪)

જ. ઘનશ્યામે પૂછેલા પ્રશ્નોના જવાબ વ્રજવિહારી બ્રાહ્મણે કથામાં ન આપતા ઘરે આવવાનું કહ્યું આથી ઘનશ્યામ ઉદાસ થઈ

ગયા. ત્યારે ભક્તોએ બ્રાહ્મણને માફી માગવા કહ્યું. આથી વ્રજવિહારી બ્રાહ્મણે ઘનશ્યામની માફી માગી પ્રાર્થના કરી કે તમે ભગવાન છો, ચમત્કારી છો તો મને દેખતો કરો. હું ભગવાનનું ભજન અને પૂજા કરીશ. તેથી ઘનશ્યામે બ્રાહ્મણને દેખતો કર્યો.

૨. ખલાસીએ ઘનશ્યામ પાસે સવાયા પૈસા માગ્યા. (૩૪/૬૧)

જ. ઘનશ્યામે ખલાસીને કહ્યું : 'અમારે માટે અમારું જુદું વહાણ જોઈએ છે. અમે સૌની ભેગાં નહિ બેસીએ. તું અમને વહાણ જુદું ભાડે કરી આપ. તેથી ખલાસીએ સવાયા પૈસા માગ્યા.

૩. ધર્મપિતાએ રામપ્રતાપભાઈને નાના ભાઈઓની સંભાળ લેવાની આજ્ઞા કરી. (૪૪/૭૯)

જ. ઘનશ્યામ ઉદાસી મનવાળા હોવાથી પોતાને ધામમાં જવાના સમયે ધર્મદેવ રામપ્રતાપભાઈને આજ્ઞા કરતાં ઘનશ્યામ અને ઈચ્છારામની સંભાળ લેવાનું, પોતાની જેમ જ લાડથી રાખવાનું અને કડવું વચન ન કહેવાનું કહે છે.

(વિભાગ - ૨ યોગીજી મહારાજ, અઢારમી આવૃત્તિ - એપ્રિલ, ૨૦૧૧)

પ્ર.૭ નીચે આપેલાં અવતરણો કોણ, કોને અને ક્યારે કહે છે તે લખો. (કુલ ગુણ : ૯)

☞ નોંધ : - કોણ કહે છે ૧ ગુણ, કોને કહે છે ૧ ગુણ, ક્યારે કહે છે ૧ ગુણ.

૧. ''હું તમનેય ધ્યાન ધરતાં શીખવાડીશ.'' (૨/૨-૩)

➪ ઝીણાભાઈ - બાળમિત્રોને

➪ ધ્યાનમગ્ન ઝીણાભાઈ જ્યારે ધ્યાનમાંથી જાગે ત્યારે બાળમિત્રો પૂછે : 'આ શું કરો છો ? ત્યારે.'

૨. ''તમે તો મહાન સદ્ગુરુ થશો.'' (૧૧/૧૫)

➪ ગરાસિયા હરિભક્ત - ઝીણા ભગતને

➪ જ્યોતિષ શાસ્ત્રના વિદ્વાન તથા સામુદ્રિક ચિહ્નના જાણકાર ગરાસિયા હરિભક્તની નજર ઝીણા ભગતના પગના તળિયા પર પડતાં તેમના આશ્ચર્યનો પાર ન રહ્યો. આવી ચમત્કારિક રેખાઓ એમણે જોઈ ન હતી. તેથી તેઓ ઝીણા ભગતને કહે છે.

૩. ''આપને સમયસર પાણી આજે નથી પાયું.'' (૨૦/૨૯-૩૦)

➪ યોગીજી મહારાજ (જ્ઞાનજીવનદાસ) - હરિકૃષ્ણ મહારાજને

➪ સારંગપુરથી ગઢડા જતાં રસ્તામાં ઠાકોરજીને સમયસર ધરાવવા માટે જળ મળ્યું નહિ. તેથી ઠાકોરજીને પ્રાર્થના કરતાં યોગીજી મહારાજ કહે છે.

પ્ર.૮ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. (કુલ ગુણ : ૪)

☞ નોંધ :- અડધા સાચા જવાબનાં ગુણ આપવા નહિ.

૧. સાધુઓ, પાર્ષદો અને હરિભક્તો શા માટે મંદિર બાંધવાના કામમાં મદદ કરતા ? (૧૮/૨૬)

જ. તે વખતે ઝાઝા પૈસા નહિ તેથી સાધુઓ, પાર્ષદો અને હરિભક્તો પણ મંદિર બાંધવાના કામમાં મદદ કરતા.

૨. છેલ્લી માંદગી દરમિયાન યોગીજી મહારાજ આપણને શું કહેતા ગયા છે ? (૩૩/૫૦)

જ. 'પ્રમુખસ્વામી મારું સર્વસ્વ છે. તમને સૌને હવે તેમના દ્વારા સુખ મળશે.

૩. યોગીજી મહારાજે કોના પગમાંથી કાંટો કાઢ્યો હતો ? (૧૭/૨૬)

જ. યોગીજી મહારાજે નારાયણપ્રસાદના પગમાંથી કાંટો કાઢ્યો હતો.

૪. યોગીજી મહારાજની છોંત્તેરમી જયંતી ક્યાં ઊજવાઈ ? (૨૮/૪૧)

જ. યોગીજી મહારાજની છોંત્તેરમી જયંતી ગોંડલમાં ઊજવાઈ.

પ્ર.૯ નીચે આપેલ વિષય માટે સૂચના મુજબ છ સાચા ક્રમ નંબર તથા તે સાચા ક્રમ નંબરને ઘટનાક્રમ પ્રમાણે ગોઠવો. (કુલ ગુણ : ૬)

વિષય : નીડર સત્યવક્તા (૩/૩-૪)

(૧) ફક્ત સાચા નંબરો	૨	૪	૬	૮	૧૧	૧૨
(૨) યથાર્થ ઘટનાક્રમ	૧૧	૧૨	૮	૬	૨	૪

સૂચના : (૧) ફક્ત સાચા નંબરોમાં તમામ છ નંબરો સાચા હશે તો જ ૩ ગુણ મળશે. (૨) યથાર્થ ઘટનાક્રમ પણ સંપૂર્ણ સાચો હશે તો જ ૩ ગુણ મળશે. અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.

નોંધ : (૧) ફક્ત સાચા નંબરોઃ જવાબમાં આપેલ અંક કોઈપણ ક્રમમાં લખેલ હોય પણ <u>તમામ</u> અંક સાચા હોય તો જ સંપૂર્ણ ૩ ગુણ આપવા અન્યથા એક પણ ગુણ ન આપવો. (૨) યથાર્થ ઘટનાક્રમઃ ઘટનાક્રમ ઉકેલપત્ર પ્રમાણે હોય તો જ સંપૂર્ણ સાચું ગણી ૩ ગુણ આપવા અન્યથા એક પણ ગુણ ન આપવો.

પ્ર.૧૦ 'યોગીજીને શું ગમે ?' (૩૧/૪૭-૪૮) - **પ્રસંગ ઉપર પંદર લીટીમાં ટૂંકનોંધ લખો. (વર્ણનાત્મક) (કુલ ગુણ : ૫)**

ધામમાં પધાર્યા ત્યાં સુધી યોગીજી મહારાજ હંમેશાં જાડાં કપડાં પહેરતા. સાદાઈ અને સેવા એમને ગમતાં. જમવાનું પણ સાદું. જમતી વખતે બધું લાકડાના પત્તરમાં ભેગું કરીને, અંદર પાણી નાખીને જમે. સારી રસોઈ કે મીઠાઈ બની હોય તે દિવસે ઉપવાસ કરે. મોઢું તો સદાય હસતું જ હોય. નાના મોટા સૌને બોલાવે. સૌની ખબર પૂછે. સૌની સાથે વાત કરે. બધાને આશીર્વાદ આપે.

દરેકના દુ:ખ દૂર કરવા મહારાજને પ્રાર્થના કરે. સ્વામિનારાયણનું ભજન અને માળા તો અખંડ ચાલુ જ હોય. યોગીજી મહારાજને નાનાં બાળકો બહુ ગમે. બાળકોને હેતથી પાસે બેસાડીને ધૂન બોલાવે 'સ્વામી અને નારાયણ, અક્ષર અને પુરુષોત્તમ; આત્મા અને પરમાત્મા, બ્રહ્મ અને પરબ્રહ્મ.' યોગીજી મહારાજ બાળકોને ભેગા કરી ભજનો બોલાવે. તેમને કીર્તનો અને સ્વામીની વાતો શીખવે. શ્રીજીમહારાજ અને ગુણાતીતાનંદ સ્વામીની વાતો કરે. ભગતજી મહારાજ અને શાસ્ત્રીજી મહારાજના પ્રસંગો કહે. પૂજા અને આરતી કરતાં શીખવે અને વળી ખૂબ પ્રસાદ આપે. યોગીજી મહારાજનો આદેશ કે દરેક યુવકે વહેલા ઊઠી જવું. ઊઠીને સ્વામિનારાયણનું સ્મરણ કરવું. નાહી-ધોઈને પૂજા કરવી. પછી ઠાકોરજીને દંડવત્ કરવા અને શિક્ષાપત્રીના પાંચ શ્લોક વાંચવા. પૂજા કરીને નિશાળનું લેસન કરવું. નિશાળમાં ભણતા વિદ્યાર્થીએ રોજ ચાર કલાક વાંચવું. કૉલેજમાં ભણતા હોઈએ તો રોજ આઠ કલાક વાંચવું. વડીલોને માન આપવું. મા-બાપને પગે લાગવું. નિશાળમાં, કૉલેજમાં તિલક-ચાંદલો કરીને જવું. રોજ મંદિરે જવું. બાળ મંડળ, યુવક મંડળની સભામાં નિયમિત જવું. વચનામૃતો, સ્વામીની વાતો અને કીર્તનો મોઢે કરવાં. દૂધ-પાણી ગાળી ને પીવાં. ચોરી કરવી નહિ. એકાદશીનો ઉપવાસ કરવો. કોઈની વસ્તુ લેવી નહિ. કોઈની નીચે પડેલી વસ્તુ ઉપાડવી નહિ. બીડી, સિગરેટ પીવાં નહિ. ખોટું બોલવું નહિ. નાટક-સિનેમા જોવાં નહિ. હૉટલની કે બજારની વસ્તુ ખાવી નહિ.

પ્ર.૧૧ નીચે આપેલાં વાક્યોનાં કારણો જણાવો. (બે થી ત્રણ લીટીમાં જ) (કુલ ગુણ : ૬)

૧. ભાવનગરમાં ઠાકોરજી થાળ જમી ગયા. (૧૯/૨૯)

જ. ભાવનગરમાં ઠાકોરજીને થાળ ધરાવવા મૂકીને યોગીજી મહારાજ ભાવપૂર્વક થાળ બોલ્યા અર્ધા કલાક બાદ જોયું તો થાળમાંથી પાંચ લાડુ, શાક, ભજિયાં, દાળ, ભાત વગેરે ઓછા થયાં હતાં. પાણીનો અર્ધો લોટો ખાલી થયો હોવાથી સૌ હરિભક્તોને ખાતરી થઈ ગઈ કે યોગીજી મહારાજને શ્રીજી સ્વામી વશ છે.

૨. ભારતમાં સેંકડો યુવક મંડળો સ્થપાઈ ગયાં. (૨૫/૩૫-૩૬)

જ. યોગીજી મહારાજ જ્યાં જાય ત્યાં યુવક મંડળની સ્થાપના કરતાં. તેની નોંધ રાખતાં. યુવકોને ખૂબ હિંમત આપતાં. જ્યાં મંડળ બંધ પડી ગયું હોય ત્યાં ફરી શરૂ કરાવતાં. નિયમિત પત્ર લખીને બળ આપતાં. આમ જોતજોતાંમાં ભારતમાં સેંકડો યુવક મંડળ સ્થપાઈ ગયાં.

૩. સરકારી ડૉક્ટર શાસ્ત્રીજી મહારાજના પગમાં પડી ગયા. (૨૧/૩૧-૩૨)

જ. યોગીજી મહારાજને ઝેરી નાગ કરડ્યો ત્યારે શાસ્ત્રીજી મહારાજે તેમને અક્ષરદેરીમાં સુવડાવીને કહ્યું, 'સ્વામિનારાયણ' નામની ધૂન કરો. સ્વામિનારાયણ નામથી કાળા નાગનું ઝેર પણ ઊતરી જશે.' બરાબર બાર કલાકે ઝેર ઊતરી ગયું. તે જોઈને આશ્ચર્યચકિત સરકારી ડૉક્ટર શાસ્ત્રીજી મહારાજના પગમાં પડી ગયા.

(વિભાગ - ૩ કિશોર સત્સંગ પ્રારંભ, અઢારમી આવૃત્તિ - જાન્યુઆરી, ૨૦૧૨)

પ્ર.૧૨ નીચે આપેલા પ્રશ્નોના એક (સંપૂર્ણ) વાક્યમાં જવાબ લખો. (કુલ ગુણ : ૪)

☞ **નોંધ :- અડધા સાચા જવાબના ગુણ આપવા નહિ.**

૧. પૂજામાં કઈ દિશા તરફ મુખ રાખીને બેસવું ? (૫/૮)

જ. પૂજામાં ઉત્તર કે પૂર્વ દિશા તરફ મુખ રાખીને બેસવું.

૨. મૂળજી શા માટે જનોઈનાં ગીત ગવડાવે છે ? (૧૫/૨૭)

જ. અયોધ્યામાં ધર્મદેવને ઘેર ઘનશ્યામ પ્રભુને જનોઈ દેવાય છે માટે મૂળજી જનોઈનાં ગીત ગવડાવે છે.

૩. ડુંગર ભક્તને કોણે દીક્ષા આપી ? શું નામ પાડ્યું ? (૧૭/૩૯)

જ. ડુંગર ભક્તને આચાર્ય શ્રી વિહારીલાલજી મહારાજે દીક્ષા આપી, 'યજ્ઞપુરુષદાસ' નામ પાડ્યું.

૪. વડોદરાના કયા ભક્ત શ્રીજીમહારાજને કસબવાળાં સારાં લૂગડાં વણીને ભેટ આપતા ? (૨૦/૪૪)

જ. વડોદરાના નાથ ભક્ત શ્રીજીમહારાજને કસબવાળાં સારાં લૂગડાં વણીને ભેટ આપતા.

પ્ર.૧૩ આપેલા વિકલ્પોમાંથી ફક્ત સાચા વિકલ્પોની આગળ આપેલા ચોરસ ખાનામાં ખરાની (✓) નિશાની કરો. (કુલ ગુણ : ૮)

☞ **નોંધ :-એક કે એકથી વધારે વિકલ્પ સાચા હોઈ શકે. ફક્ત તમામ સાચા વિકલ્પ આગળ જ ખરાની નિશાની કરી હશે તો જ પૂર્ણ ગુણ મળશે, અન્યથા એક પણ ગુણ નહીં મળે.**

૧. ૧ (૫/૧૦) **૨.** ૧, ૩ (૧૮/૪૦-૪૧) **૩.** ૨ (૧૩/૨૫) **૪.** ૧, ૩ (૮/૧૪)

પ્ર.૧૪ નીચે આપેલાં વિધાનોમાં ખાલી જગ્યા પૂરો. (કુલ ગુણ : ૪)

☞ **નોંધ : બંને જવાબ સાચા હોય તો જ ગુણ આપવા.**

૧. શૂરવીર, શ્રીજીમહારાજે (૬/૧૧) **૨.** શ્રીજીમહારાજ, ગઢડા (૨૨/૪૯)

૩. નિયમ, શિક્ષાપત્રી (૪/૭) **૪.** ભૂમાનંદ, ચાર (૧૨/૨૧)

પ્ર.૧૫ નીચે આપેલા કીર્તન / અષ્ટક / શ્લોકની ખૂટતી કડીઓ પૂરી કરો. (કુલ ગુણ : ૮)

☞ નોંધ :- કીર્તન / અષ્ટક / શ્લોક અડધા સાચા હોય તો એક (૧) ગુણ આપવો.

૧. આવ્યા અક્ષરધામથી અવનિમાં, ઐશ્વર્ય મુક્તો લઈ, શોભે અક્ષર સાથ સુંદર છબી, લાવણ્ય તેજોમયી;
કર્તા દિવ્ય સદા રહે પ્રગટ જે, સાકાર સર્વોપરી, સહજાનંદ કૃપાળુને નિત નમું, સર્વાવતારી હરિ. (૯/૧૭)

૨. ગળ્યા સાટા ઘેબર ફૂલવડી, દૂધપાક માલપૂઆ કઢી, પૂરી પોચી થઈ છે ઘીમાં ચઢી... જમો થાળ.
અથાણાં શાક સુંદર ભાજી, લાવી હું તરત કરી તાજી, દહીં ભાત સાકર છે ઝાઝી..... (૧૨/૨૩)

૩. અમે સૌ શ્રીજીતણા પુત્રો, અક્ષરે વાસ અમારો છે, સ્વધર્મી ભસ્મ ચોળી તો, અમારે ક્ષોભ શાનો છે.
જુઓ સૌ મોતીના સ્વામી, ન રાખી કાંઈ તે ખામી, પ્રગટ પુરુષોત્તમ પામી, મળ્યા ગુણાતીત સ્વામી. (શૌ.ગી.)

૪. શાસ્ત્રી મહારાજના ગુણ નિત્ય ગાઉં, યોગી મહારાજના ગુણ નિત્ય ગાઉં
પ્રમુખસ્વામીના ગુણ નિત્ય ગાઉં, તવ ચરણોમાં શીશ નમાવું, આશિષ-વચન દ્યો આનંદકારી..... (૩/૪-૫)

પ્ર.૧૬ ''ભગવાન પોતાના ભક્તની....'' (૪/૩૫-૩૬) - **'સ્વામીની વાત' પૂરી કરી તેનું નિરૂપણ લખો. (પંદરેક લીટીમાં) (કુલ ગુણ : ૫)**

☞ નોંધ :- સ્વામીની વાત પૂરી લખી હોય તો - ૧ ગુણ, નિરુપણના - ૪ ગુણ.

''ભગવાન પોતાના ભક્તની રક્ષા કરવા જ બેઠા છે, કેની પેઠે તો જેમ પાંપણ આંખની રક્ષા કરે છે ને હાથ કંઠની રક્ષા કરે છે ને માવતર છોકરાની રક્ષા કરે છે ને રાજા પ્રજાની રક્ષામાં છે, તેમ જ ભગવાન આપણી રક્ષામાં છે.''

ભક્ત પ્રહ્‌લાદ, ધ્રુવ, નરસિંહ મહેતા, મીરાંબાઈ વગેરે ભક્તોએ ખૂબ ભજન કર્યું તો ભગવાને તેમની રક્ષા કરી. શ્રીજીમહારાજ પણ પોતાના ભક્તોની એવી જ રક્ષા કરે છે. ભડલી ગામના નાજા ભક્ત ગોવાળિયાઓનો ત્રાસ વધવાથી ભોંયરા ગામમાં જઈને વસ્યા. અહીંના રાજા વાસુરખાચરને તેમણે શ્રીજીમહારાજનો મહિમા કહ્યો. રાજાએ કહ્યું, 'જો તારા ભગવાન સાચા હોય તો કાલે અહીં આવીને દર્શન દે, નહિ તો તારા ઢીંચણ ભાંગી નાખીશ.' મહારાજને આ વાતની વિસનગરમાં ખબર પડી. નાજા ભક્તને ચિંતા થઈ કે મહારાજ વિસનગરથી એક રાતમાં અહીં કેવી રીતે આવી શકશે ? રાજા તો બહુ ક્રૂર હતો. મહારાજ નાજા ભક્તની રક્ષા માટે વિસનગરથી નીકળ્યા રસ્તામાં વઢવાણ આગળ નદીમાં પૂર આવ્યું હતું તે પૂરના પાણી પર ચાલીને વહેલી સવારે ભોંયરા આવી પહોંચ્યા. પાદરમાં એક ચારણ મળ્યો. તેની સાથે રાજાને કહેણ મોકલ્યું કે નાજાના ભગવાન આવી ગયા છે. ડેલી ઉઘાડી ત્યારે નાજાએ મહારાજને જોયા. ખૂબ આશ્ચર્ય થયું. તે મહારાજના ચરણમાં પડ્યો. સવારે મહારાજ નાજા સાથે દરબારમાં પધાર્યા. અહીં તેમને અનેક દુઃખી લોકોના અવાજ સંભળાયા. મહારાજે જાણ્યું કે આ ક્રૂર રાજા લોકો ગુનામાં આવે ત્યારે તેના ઢીંચણ ભાંગી નાખે છે. રાજા જ્યારે મહારાજ સામે આવ્યો ત્યારે મહારાજના દર્શનથી તેને સમાધિ થઈ અને સમાધિમાં યમના હાથનો ખૂબ માર ખાધો. મહારાજની ઇચ્છાથી થોડીવાર પછી સમાધિમાંથી પાછો આવી મહારાજના ચરણોમાં પડી ગયો અને પોતાના ગુનાઓ બદલ મહારાજની માફી માંગી. તેને નિશ્ચય થયો કે 'સ્વામિનારાયણ સાક્ષાત્ ભગવાન છે.' કોઈને પણ નિર્દયપણે દંડ ન કરવો તેવી આજ્ઞા રાજાને મહારાજે આપી તેને વર્તમાન ધરાવી સત્સંગી કર્યો. આમ, ભગવાન પોતાના ભક્તની રક્ષા કરવા માટે ગમે તે રીતે ગમે ત્યારે ગમે ત્યાં પહોંચી જ જાય છે.

પ્ર.૧૭ 'ભાલની બીબડી' (૧૪/૨૫-૨૬)- **પ્રસંગના ફક્ત મુખ્ય પાંચ મુદ્દા (વાક્યના સ્વરૂપમાં) લખો. (સળંગ વર્ણન કરવાનું નથી) (કુલ ગુણ : ૫)**

☞ નોંધ :- આ પ્રમાણે જ વાક્ય લખ્યાં હોય તેવું જરૂરી નથી. પરીક્ષાર્થીઓએ પોતાની રીતે મુખ્ય પાંચ વાક્યો લખ્યાં હોય અને પ્રસંગ પૂર્ણ થતો હોય તો ગુણ આપવા જ.

૧. ભગવાન દયાળુ હોવાથી જે કોઈ પ્રેમથી થોડી પણ સેવા કરે પછી તે હિંદુ, મુસલમાન, ખ્રિસ્તી, પારસી, સ્ત્રી, પુરુષ કે બાળક હોય, સૌનું કલ્યાણ કરે છે.

૨. ભાલ દેશના સોઢી ગામમાં રહેતી મુસલમાન બાઈએ પોતાના આંગણામાં ખુદાને માટે બાવળિયો ઉછેર્યો હતો.

૩. ફરતાં ફરતાં શ્રીજીમહારાજ આ ગામના પાદરે આવીને નાહવા રોકાયા ત્યારે સુરાખાચરને દાતણ લઈ આવવાનું કહે છે.

૪. સુરાખાચરે બીબી પાસે દાતણ માંગતાં તેણે કહ્યું 'આ દાતણ તો ખુદાને માટે છે અને એ જો ખુદા હોય તો હું જાતે દાતણ આપવા આવું.'

૫. દાતણ આપતાં તેણે મહારાજને પ્રાર્થના કરી કે 'મને અંત સમયે તેડવા આવજો' અને તેનો દેહ પડવાનો થયો ત્યારે મહારાજ દાતણ લઈને આવ્યા અને બીબીને અક્ષરધામમાં લઈ ગયા.

❑ ❑ ❑